

«Η ΑΓΙΑ ΧΑΙΔΩ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΑΝΟ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ»

Η Αγία Χάιδω γεννήθηκε στον Στανό της Χαλκιδικής γύρω στο 1800. Ο χρόνος φυγής της από την πατρίδα της εικάζεται πως ήταν το 1821. Συνδέεται μάλλον με τη ζωντανή παράδοση που αναφέρεται παρακάτω. Όταν ήταν σε ηλικία γάμου πέρασε πειρασμό μεγάλο. Τη ζήτησε για γυναίκα του ο γιος του Μαντέμ αγά των Μαντεμοχωριών. Σ' αυτόν τον πειρασμό η Χάιδω ύψωσε το ανάστημά της, Τουρκάλα και οθωμανή δεν θα γινόταν. Ήταν ασυμβίβαστη με τον εξισλαμισμό. Αυτό ήταν! Στην άρνησή της ο τύραννος απάντησε με μαρτύριο. Τη φυλάκισε και τη βασάνισε φρικτά. Είμαι Ελληνίδα και χριστιανή, φώναζε.

Οι νεομάρτυρες ήταν το τείχος πάνω στο οποίο ξεσπούσε η μαγία των κατακτητών. Αυτοί έβαλαν τα στήθια τους για να σταματήσουν τον αφανισμό του Γένους. Μέχρι σήμερα, έξω από το χωριό, δείχνουν οι Στανιώτες το «Αλώνι της Χάιδως». Αυτό ή ήταν κτηματική περιουσία της Αγίας ή και το επικρατέστερο, ο τόπος της φυλακίσεως και του βασανισμού της. Τότε ο ιερομόναχος εφημέριος του χωριού, με τη βοήθεια των παλληκαριών, κατάφερε να ελευθερώσει την Αγία και να τη φυγαδεύσει μαζί με τη μητέρα της στην Παναγία της Θάσου σε μετόχι της μονής Παντοκράτωρος του Αγίου Όρους.

Στο παντοκρατορικό μετόχι της Καλλιράχης ζούσε με τη μητέρα της υπηρετώντας την εκκλησία που υπήρχε στο μετόχι. Εκεί η Αγία ζούσε αφιερωμένη στο Θεό εν παρθενία και ασκήσει. Αγωνιζόταν καθημερινά με αυστηρή άσκηση και πολύ προσευχή. Όταν πέθανε η μητέρα της, αφιερώθηκε εξ ολοκλήρου στη ζωή της ασκήσεως και της προσευχής, εις τρόπον ώστε να φθάσει να γίνει ένας επίγειος άγγελος. Εξ αιτίας της αγγελικής της ζωής αξιώθηκε ουρανίων δωρεών. Ανηρπάγη υπό αγγέλων για δύο μέρες σωματικώς εις τον ουρανόν, όπου είδε τα αθέατα κάλλη του Παραδείσου. Όταν επέστρεψε σωματικώς, διηγήθηκε στον ιερομόναχο του μετοχιού Γεράσιμο αυτή τη θαυμαστή αρπαγή της υπό των αγγέλων. Το ότι «ανηρπάγη υπό των αγγέλων» ήταν γραμμένο στη φυλλάδα της Αγίας που είχε σταλεί στο Στανό. Το ότι εστάλη πάλι στο Στανό αποδεικνύεται από το χειρόγραφο δωρεών της μονής Παντοκράτωρος. Η αρπαγή της υπό των αγγέλων ήταν προαγγελία της εξόδου της εκ του βίου τούτου; Μάλλον. Υπάρχουν άλλωστε πολλές τέτοιες περιπτώσεις, όταν άγιες ψυχές προγεύονται του Παραδείσου προ της κοιμήσεώς τους.

Το ασθενές της φύσεως, η σκληρά άσκησις κατέβαλαν την υγεία της, αν και ήτο ακόμη νέα. Έτρεχε όμως να συναντήσει οριστικά το νυμφίον της Χρίστον. Τέλος παρέδωσεν την αγίαν και καθαράν ψυχήν της εις τον ζωοδότην Χριστόν. «Όταν πλησίασε να πεθάνει, είπε να μην την αλλάξουν τα φορέματα που φορούσε, αλλά εκείνοι που παραβρέθηκαν στο θάνατό της, της τα άλλαξαν. Και όταν επρόκειτο να την θάψουν, άρχισε να γίνεται σεισμός και βροντές και μια φωνή είπε πως για να πάψει η θεομηνία αυτή να με βάλετε τα παλιά φορέματα που φορούσα». Και έτσι έγινε, οπότε σταμάτησε εκείνο το κακό που γινότανε και το λείψανό της ευωδίαζε.

Οι άγγελοι την υποδέχθησαν με χαρά εις τον ουρανόν ως συνόμιλόν της. Και οι άνθρωποι στη γη την ετίμων ως αγίαν. Η ευωδία του σκηνώματος της ήταν ακόμη μία ένδειξις της αγιότητός της. Ενταφιάσθηκε στο κοιμητήριο του μετοχιού.

Στη συνείδηση των χριστιανών του Στανού ήταν πάντοτε ζωντανή η μνήμη και η ζωή της Αγίας. Γι' αυτό και αφιέρωσαν ιερά εικόνα, την οποίαν εναπέθεσαν εντός του ενοριακού ναού των Εισοδίων της Θεοτόκου. Η εικόνα ιστορήθηκε από την αδελφότητα των Κυριλλαίων εις την Νέαν Σκήτην Αγίου Όρους το 1960. Παριστάνεται η Αγία με την τοπικήν ενδυμασίαν της Χαλκιδικής της εποχής εκείνης.

Η Αγία προσφωνείται και σαν νεομάρτυς και οσιομάρτυς και ως νέα οσιομάρτυς. Βεβαίως η Αγία δεν υπέστη μαρτυρικών θάνατον. Όμως και σε βίους άλλων αγίων, οι οποίοι βασανίσθηκαν, βλέπουμε να αποκαλούνται μάρτυρες. Έτσι πιστεύω ότι και η Αγία μπορεί να προσφωνείται μάρτυς. Και μάλιστα νεομάρτυς, αφού μαρτύρησε τον Χριστόν μετά τους χρόνους της αλώσεως.

Από του έτους 1988 με απόφαση του Σεβ. Μητροπολίτου κυρού Νικοδήμου ορίσθηκε η 1^η Σεπτεμβρίου ως η ημέρα μνήμης και εορτασμού της Αγίας. Δε γνωρίζουμε την ακριβή ημερομηνία της κοιμήσεώς της. Γι' αυτό ορίσθηκε η 1^η Σεπτεμβρίου κατά την οποία εορτάζει και η παλαιότερα Αγία Χάιδω, ανάμεσα στο χορό των 40 μαρτύρων γυναικών.

Εκκλησία κτίστηκε τα τελευταία χρόνια προς τιμήν της Οσίας, με πρωτοβουλία του εφημέριου Χαλκιά Νικολάου και τη συνδρομή των Στανιωτών.